

AVKF aktív hallgatói lekérdezés 2013

Beszámoló,

Vác 2014. január 31.

Készítette: Krisztián Viktor – Tamáska Máté

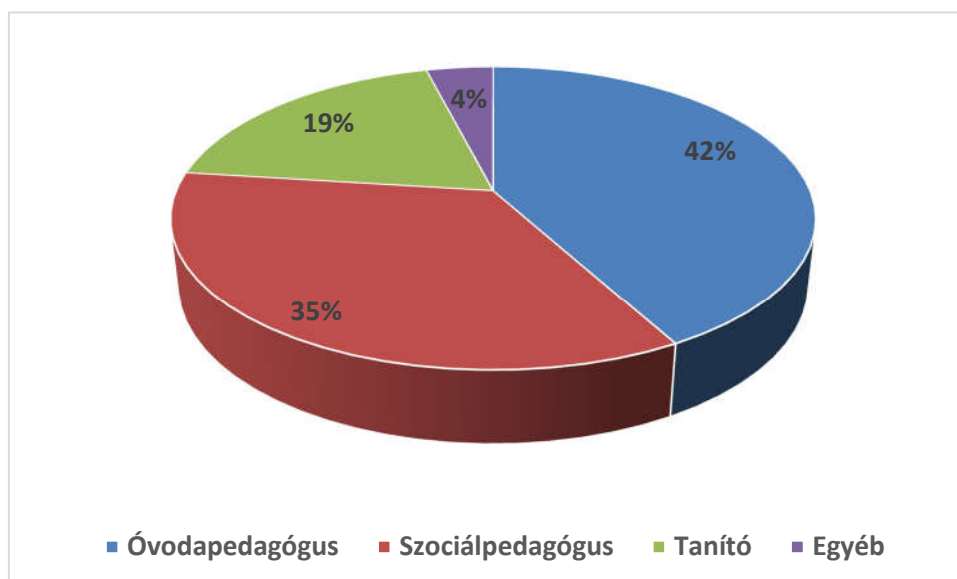
N=236

A Diplomás Pályakövető Rendszer részeként 2013 júniusában a korábbi évek módszertani apparátusán nem változtatva a főiskola aktív, beiratkozott hallgatóinak online lekérdezését végeztük el. A beérkező válaszok száma N=236, a befejezetlen kérdőívek száma minimális. A kérdőívhez (nem, évfolyam, szak) szerinti súlyokat is rendeltünk, de a súlyozatlan adatokhoz képest olyan minimális volt az eltérés, hogy végül az elemzésben a nyers eloszlásokat tüntettük fel. A jelentés két részből áll. Az elsőben a mennyiségi adatok bemutatására törekedtünk. A második inkább elemző jellegű írás, amely az ideai kérdőív tematikus blokkjának, a vallásosságnak a témakörét járja körbe.

Mennyiségi adatok:

A válaszadók a főiskola profiljának megfelelően három szakból tevődnek össze. Legnagyobb számban az óvodapedagógusok válaszoltak, őket követék a szociálpedagógusok és a jelentősen lemaradva a tanítók. A szakirányt megjelölők lényegesen nem változtatnak az arányokon. Úgyszintén nem meglepő, hogy az abszolút többség BA képzésben vesz részt, illetve az, hogy többségben vannak a levelezősök, mivel ez megfelel a populáció eloszlásának.

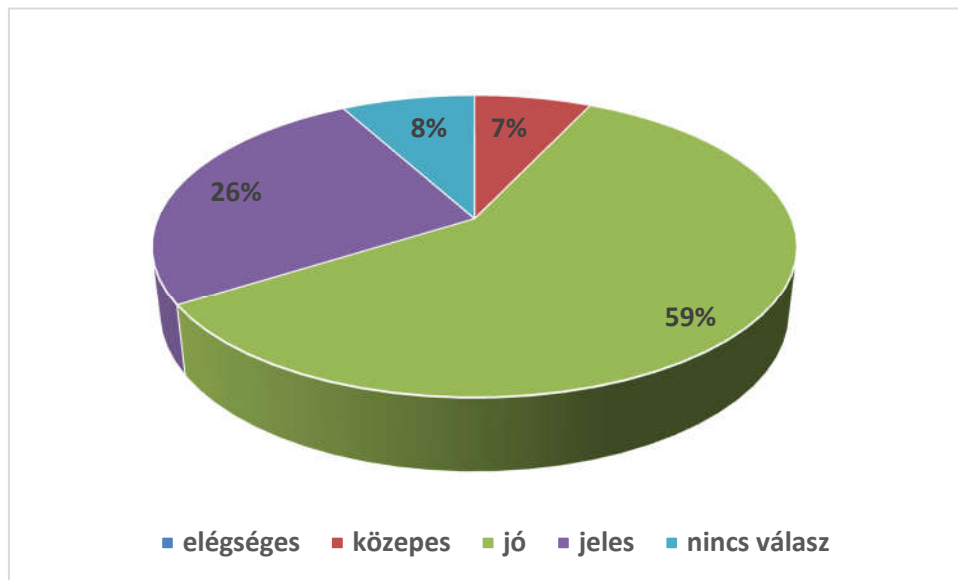
1. ábra: Minta megoszlása szakok szerint (százalék):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236; érdemben válaszolók)

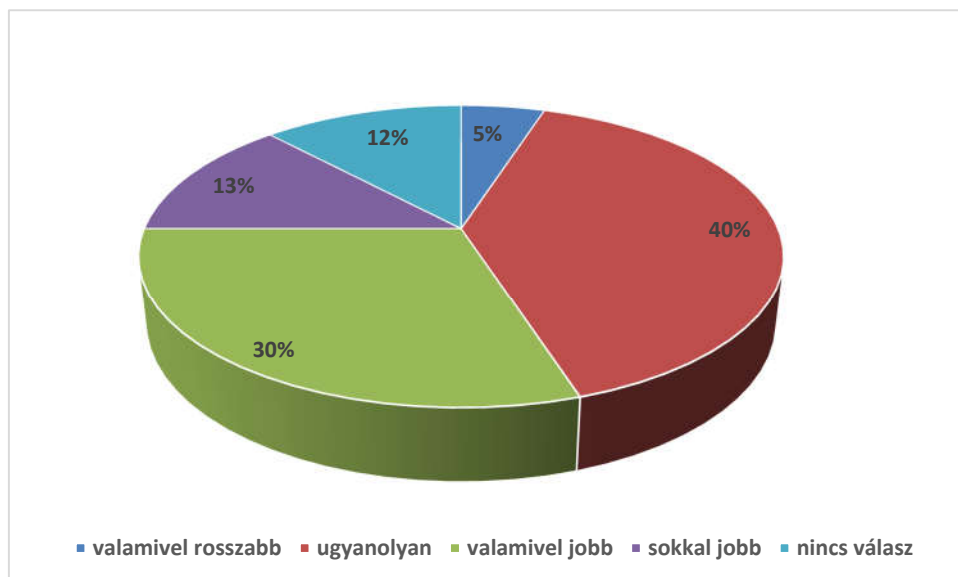
Az államilag finanszírozott és a költségtérítéses hallgatók a mintában éppen fele-fele arányban jelennek meg. A válaszadók saját tanulmányi teljesítményüket jónak, illetve kitűnőnek értékelik, ennek megfelelően a másokhoz viszonyított eredmények jobbra húznak, azaz a jellemzően többen állították, hogy jobbak vagy sokkal jobbak az átlagos tanulmányi eredményű diákokhoz képest, mint akik magukat rosszabbra értékelték. Mindez fontos információ, hiszen látható, hogy elsősorban a főiskolai oktatásban sikeresen teljesítő diákok aktívak a kérdőíves véleménynyilvánításban.

2. ábra: Tanulmányi eredmények (önbesorolás; százalék):

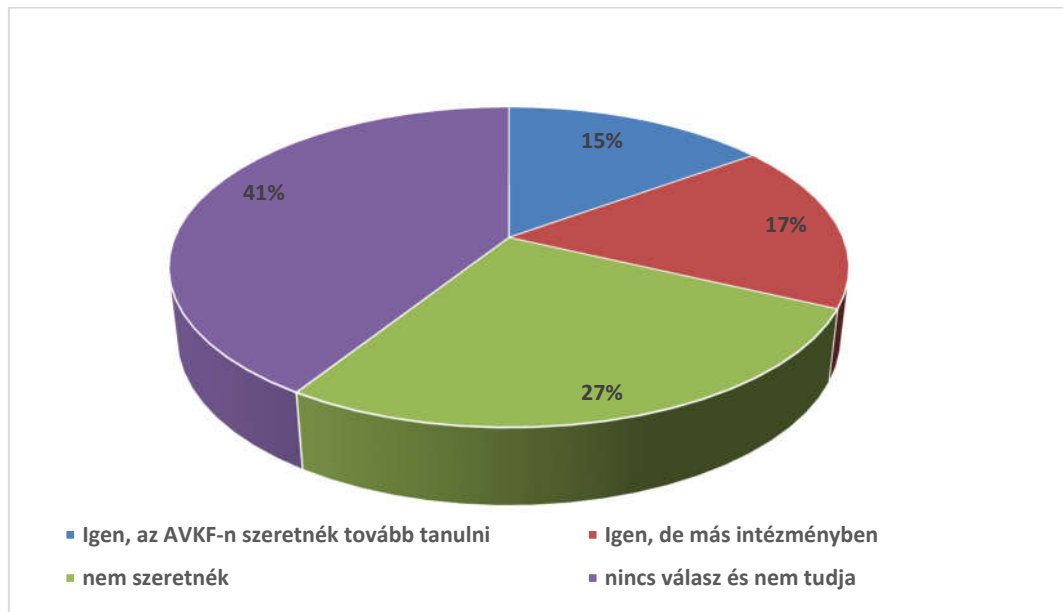
Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236; érdemben válaszolók)

3. ábra: Tanulmányi eredmény másokhoz viszonyítva (önbesorolás; százalék):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=143; érdemben válaszolók)

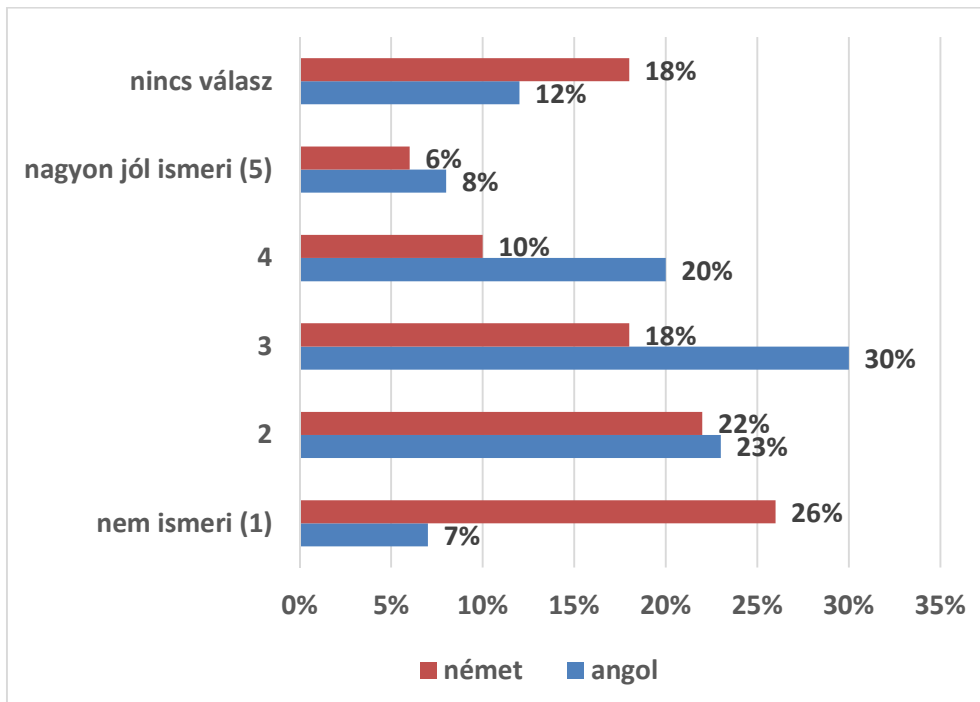
4. ábra: Továbbtanulási szándék (BA szakokról MA szakra; százalék):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236; érdemben válaszolók)

A továbbtanulási motivációk kapcsán elsősorban a BA szakos hallgatók véleménye meghatározó, hiszen ők alkotják a válaszadók abszolút többségét. Mivel a válaszadók többsége emellett első vagy második éves hallgató, nem meglepő, hogy negyven százalék azok aránya, akik még nem döntöttek arról, tovább kívának-e tanulni. Különösen érdekes lehet az MA szakon továbbtanulni kívánók száma. Közel 40 diák válaszolta, hogy az AVKF keretein belül szeretne magasabb szintű diplomát szerezni, ami körülbelül megegyezik a más intézményt preferálók számával. Mindez jelzi, hogy a tervbe MA szak kapcsán a belső, főiskolán belüli kereslet sem lenne elhanyagolható. Egyben azonban azt is, hogy maximum egy szak indítása tűnik életképesnek (legalábbis a jelenlegi diákok válaszai alapján). A második BA szak iránt érdeklődők ehhez képest jóval csekélyebb arányt képviselnek, mindössze harminc fővel. Az MA szak iránti érdeklődés mértékét a szakirányú továbbképzések sem érik el. Itt összesen közel ötven fő jelezte szándékát, többségük más intézményhez menne. Jelenleg a hallgatók többsége nem tanul más szakon. A korábbi évekhez képest apróbb elmozdulás figyelhető meg a másoddiplomások irányába, noha a 47 fő, aki második diplomáját kívánja megszerezni az AVKF-n továbbra is csupán 20 százalékot tesz ki. Ezek a hallgatók jellemzően főiskolát, felsőfokú szakképzést tudhatnak maguk mögött, tehát továbbra sem jellemző a lefelé történő iskolai mobilitás (más szakmából szerzett MA szak mellett szerzett BA diploma).

5. ábra: Milyen szintű nyelvtudása van az alábbi idegen nyelvekből? (százalék):

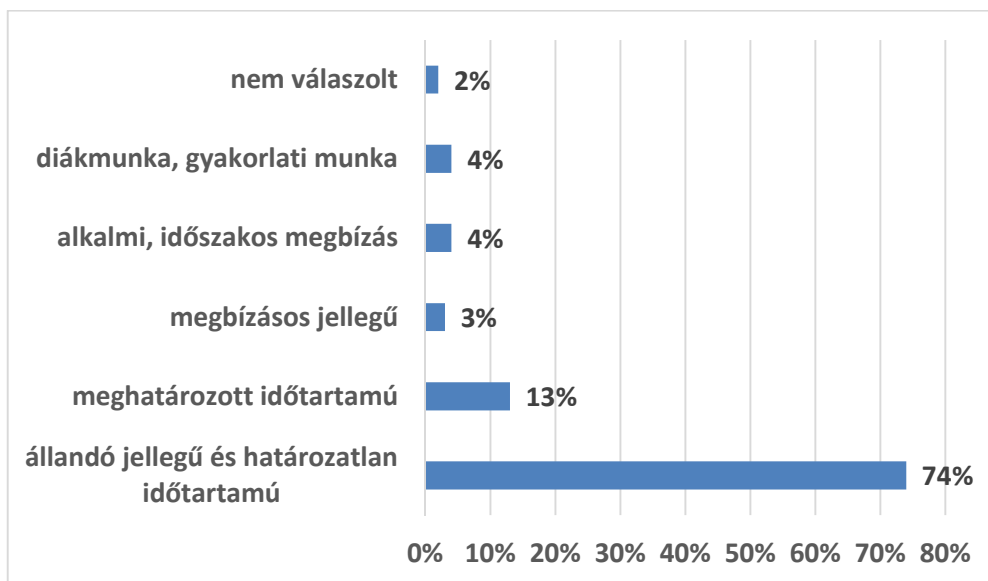

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236; érdemben válaszolók)

A korábbi és az idei év, évek tapasztalatai szerint a diploma megszerzésének jelentős akadály a nyelvtudás hiánya. Bizakodásra adhat okot, hogy angol nyelvből a csupán 7 százalék nyilatkozott úgy, hogy semmit sem ért, és viszonylag magas, 20 százalék azoknak az aránya, akik tudásukat jónak értékelik. Második helyen a német nyelv áll, itt is viszonylag alacsony (25 százalék) a nyelvet egyáltalán nem ismerők aránya. A francia, olasz, spanyol, orosz gyakorlatilag réteg idegen nyelvek tekinthető. Ami meglepő, hogy ezeket a nyelveket nem csupán kevesen ismerik, de akik igen, azok is csak igen alapszinten. A nyelvtudás aktivizálásához szükséges idegen nyelvi környezet megtapasztalása a főiskolai ERASMUS programok révén elvileg sokak számára adott. Ehhez képest elenyészően kevesen, mindössze nyolcan nyilatkoztak úgy, hogy hosszabb-rövidebb ideig tanultak külföldön. Ehhez képest jóval többen vannak, akik dolgoztak külföldön: mintegy harmincan (minta kb. 11 százaléka). Ugyancsak e körül mozog a külföldi munkavállalást tervezők száma, ami meglepőnek tűnik a fiatalokra jellemző országos elvándorlási szándékok ismeretében.

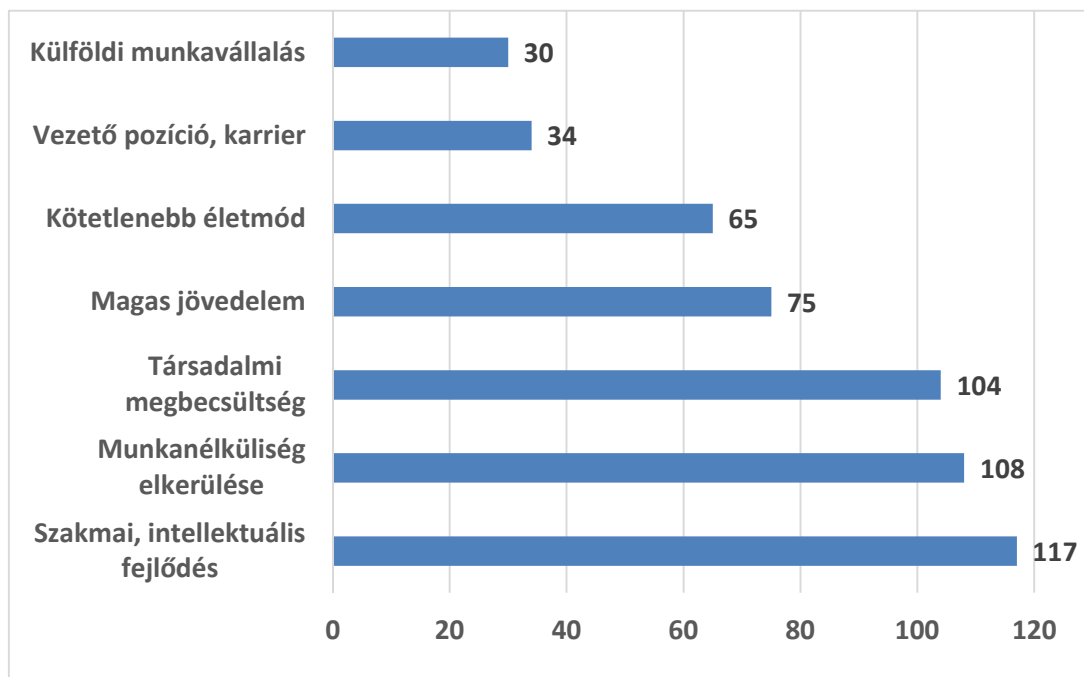
A külföldi munkavállalás iránti alacsony motiváció mögött a nyelvismeret hiánya mellett a hallgatókra jellemző stabil társadalmi státusz is szerepet játszhat. Jellemző, hogy a mintának közel fele dolgozik a tanulás mellett (N=117 fő). Többségében levelezős hallgatókról van itt szó, akik a munka mellett vállalták a tanulást. (Ehhez képest csupán 22 diák válaszolta azt, hogy főként hallgató, aki a tanulás mellett vállal munkát). A képzésre jelentkezők elkötelezettségét jelzi, hogy mintegy kilencvenen, tehát a dolgozók abszolút többsége tanult szakmájához közeli területen tevékenykedik. Ezek fényében érthető, hogy a többség bizakodik a diploma utáni foglalkoztatásban, ami egyébiránt nem csak a már most is munkát vállalókra, hanem a nappali tagozatosokra is vonatkozik (csupán 12 százalék nyilatkozott úgy, hogy az elhelyezkedés bizonytalan).

6. ábra: A dolgozók munkaviszonya:

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=117; érdemben válaszolók)

7. ábra: Tanulási motivációk (esetszám, kettőt lehetett választani):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236; érdemben válaszolók)

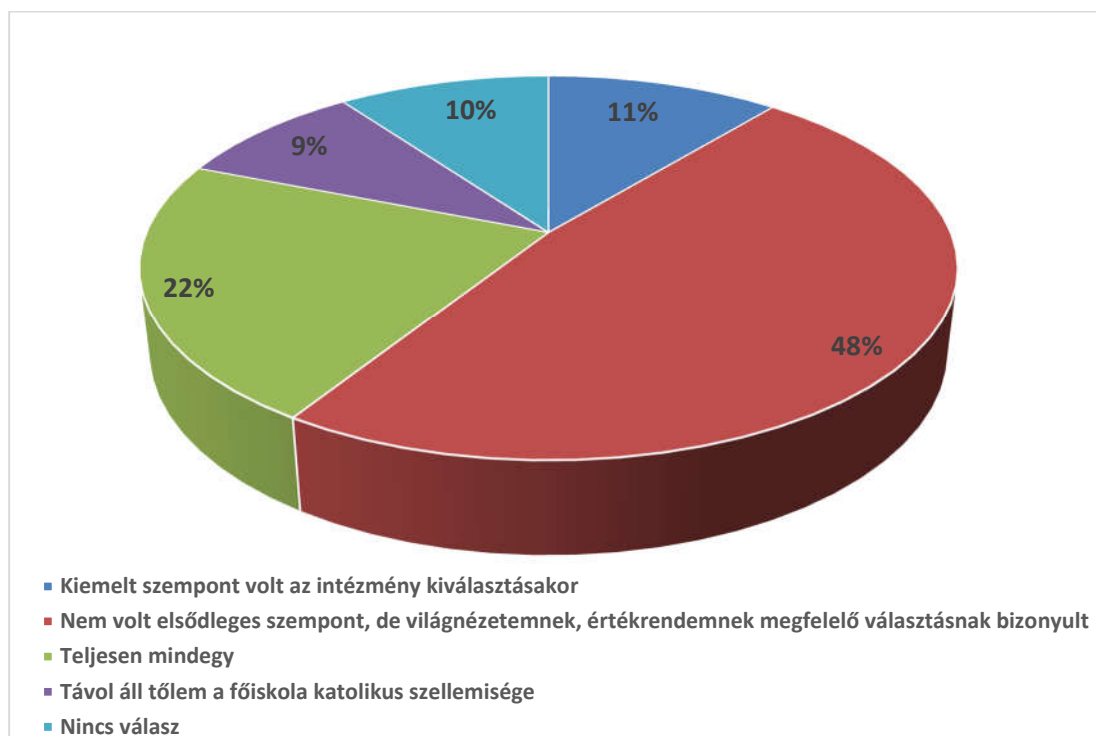
A tanulási motivációk között kiemelkedő értéket mutat az intellektuális, szakmai fejlődés, mintegy 70 százaléka a válaszadóknak igennel válaszolt erre a kérdésre (ne feledjük, hogy zömében a legjobban teljesítő hallgatók válaszoltak). A második helyen a munkanélküliség elkerülése és a társadalmi megbecsültség áll. Ne feledjük, hogy a hallgatók többsége első diplomáját szerzi, a családjában sok esetben ő az első diplomás generáció (mintegy 70-80 százaléka a hallgatóknak! – lásd részletesen

2012elemzés eredményeit). Elsősorban tehát a szűk család elismerése állhat a társadalmi megbecsültség mögött, hiszen máskülönben alacsony jövedelemre, kötött életmódra, a beosztott munkahelyi pozícióra készülnek a hallgatók. Végül a szociokulturális alapváltozók kapcsán a 2011-2012 évi részletes elemzéshez képest semmilyen lényeges elmozdulást nem tapasztalhatunk, így annak részletes ismertetésétől itt eltekintünk. Apróbb elmozdulás azonban megfigyelhető: kicsiny mértékben nőtt azok aránya, akiknek szülei felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, ám a különbség nem nevezhető számottevőnek.

Vallásosság kérdésblokk

A 2012-2013-as DPR hallgatói kérdőív tematikus kérdéseit a vallásosság mentén állítottuk össze. A kérdések összeállításában a nappali szakos szociálpedagógus hallgatók, illetve a csecsemőgondozó felsőfokú képzésre járó diákok is segédkeztek, szociológiai módszertani óra keretein belül. A felvetett szempontok tehát jórészt a hallgatók, illetve a hallgatók egy csoportjának véleményét tükrözik arról, mit is jelent a vallásosság. Természetesen a kérdőív végleges összeállításakor igyekeztünk igazodni a vallásszociológiában bevett mérési szempontokhoz is.

8. ábra: Mennyire tartja fontosnak, hogy katolikus főiskolára jár (százalék):

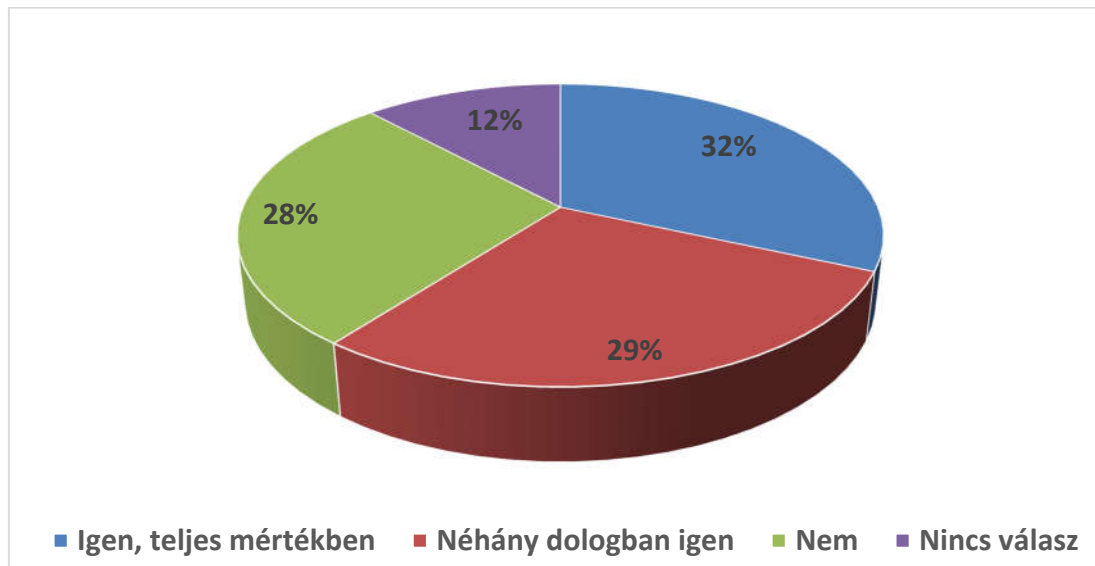

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236; érdemben válaszolók)

Az első kérdés igen lényeges szempontra világít rá. Az AVKF küldetésnyilatkozata szerint ugyanis a nevelés nem lehet értéksemleges, így a főiskolán folyó oktatásnak, tanítói, óvodapedagógusi és szociálpedagógiai felkészítő munkának is tükröznie kell a keresztény-katolikus értékrendet. Az átlagos válaszadó számára a főiskola kiválasztásánál nem volt ugyan elsődleges szempont annak katolikus jellege, de megfelel világnézeti, értékrendbeli elkötelezettségének. Jelentős, mintegy 20 százalék azok aránya, akik számára a főiskola katolikus jellege nem lényeges és csupán 10 százalék azok aránya,

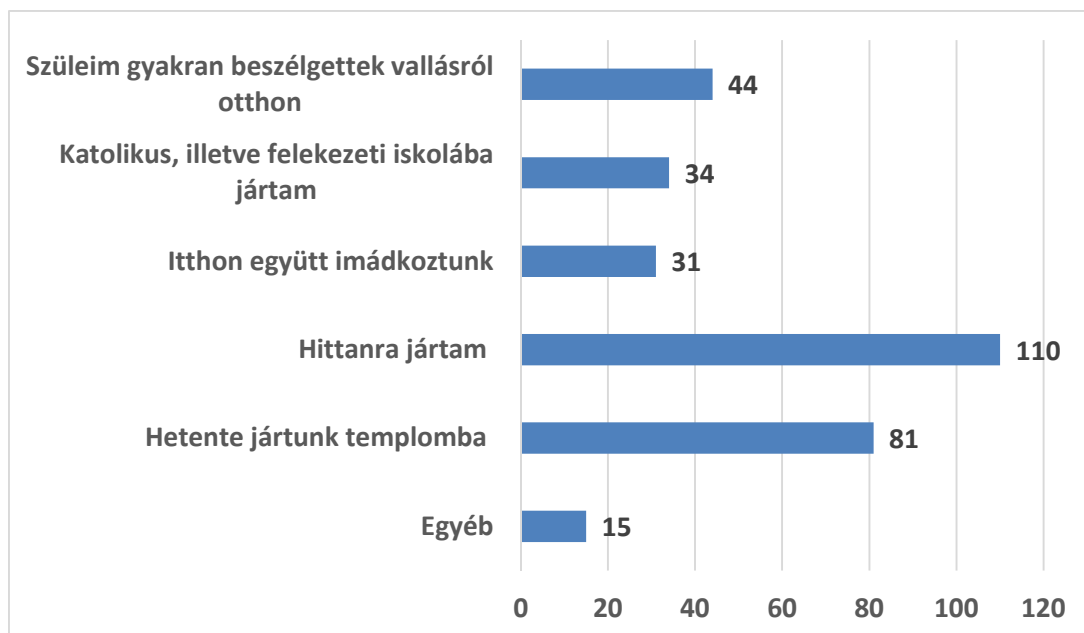
akiktől kifejezetten távol áll. Velük szemben, a skála másik oldalán ugyancsak 10 százalékkal állnak azok, akik már az iskola kiválasztásánál is kiemelt szempontként kezelték a vallási elkötelezettséget. Noha előzetesen kényes kérdésnek ítéltük meg, a nem válaszolók aránya meglepően alacsony. Az AVFK-re érkező hallgatók az országos átlagot meghaladó arányban hoznak otthonról vallásos indíttatást. Minden harmadik válaszadó aktív vallásos családi közegből érkezik, további 30 százalék pedig részben. Mindez az arány körülbelül lefedi az előző kérdésre adott válaszokat.

9. ábra: Vallásos nevelést kapott otthon? (százalék):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236; érdemben válaszolók)

10. ábra: Miben nyilvánult meg a vallásos nevelés? (igen válaszok száma, több válasz is lehetséges; esetszámok)

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=143; érdemben válaszolók)

A következő kérdésblokkban a teljesen vagy részben vallásos fogalmakat igyekeztünk tisztázni. A vallásos neveltetés legfontosabb attribútumának a rendszeres templomba járás bizonyult. Feltehetően a más felekezeti válaszadók miatt lehet, hogy a heti rendszeres templomba járás nem minden esetben része a vallásos neveltetésnek. A heti templomba járás egyben a választóvonal is a teljes és a részbeni vallásos nevelés között. Itt a legnagyobb ugyanis a különbség a két csoport között. A vallásos nevelés másik társadalmi alapválasztása a hittan esetében már jóval csekélyebb a két csoport közötti különbség. Sőt, azt is mondhatjuk, hogy a részbeni vallásos nevelésnek éppen a hittan tanulás a leginkább megfogható külső, cselekedeti jellegzetessége. Az iskolaválasztás esetében, főként a részben még 1990 előtt szocializálódott levelező válaszadók számára a vallásosság semmiképpen sem volt választási kategória (a két csoport között igen nagy a különbség: míg a nappali tagozatosok 25 százaléka járt katolikus, illetve felekezeti iskolába, a levelezősöknél ez az arány mindössze 5 százalék). A különbség azonban a teljes és a részben vallásosság között az iskolaválasztásnál éppolyan nagy, mint a hittan esetében. A családon belüli vallásos nevelést két változóval kívántuk mérni. A teljes vallásos nevelést kapók esetében, mind a vallásos beszélgetés, mind az ima – ha nem is többségnél – de része volt az otthoni életnek. A nem teljes vallásos nevelést kapók esetében azonban az ima teljes mértékben elmaradt, miközben a témaként még megmaradt a család belső diskurzusaiban. Érdekes módon éppen itt a legkisebb a különbség a két csoport válasza között. Azt feltételezhetjük, hogy a részbeni vallásosság egy diskurzív szakaszt jelöl, ahol az aktív, cselekedeti vallásosság (iskola, templom, ima) érezhetően gyengül, miközben az ismeret (hittan, beszélgetés) még jelen van. (Másik értelmezésben mindez a valláshoz vezető út is lehetne, de az általános tendenciák alapján inkább az első feltételezés tűnik valószínűbbnek. A kérdéstovábbi kutatásokat igényelne).

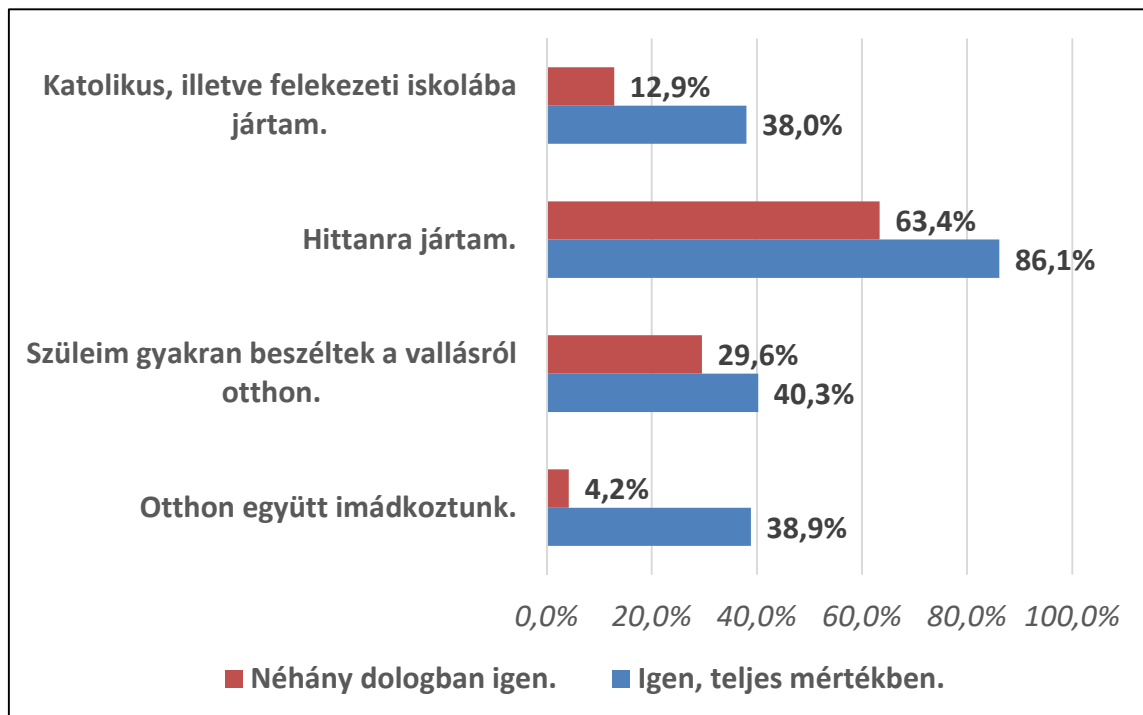
A vallásos nevelés és a különböző megnyilvánulási formái

Miben nyilvánult meg a vallásos nevelés?	Vallásos nevelést kapott otthon?	
	Igen, teljes mértékben.	Néhány dologban igen.
Otthon együtt imádkoztunk.	38,90%	4,20%
Szüleim gyakran beszéltek a vallásról otthon.	40,30%	29,60%
Hittanra jártam.	86,10%	63,40%
Katolikus, illetve felekezeti iskolába jártam.	38,00%	12,90%

A Khí-négyzet próba elfogadási valószínűsége mind a négy esetben elsős szignifikáns összefüggést mutat ($P < 0,001$).

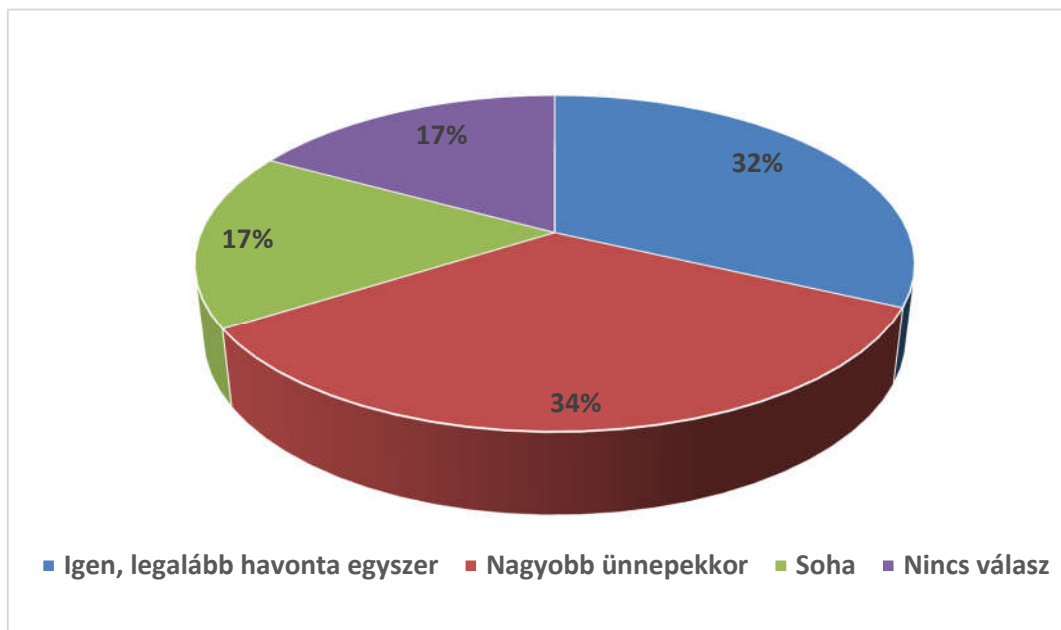

11. ábra: A vallásos nevelést kapott-e – annak különböző megnyilvánulási formái (százalékok)

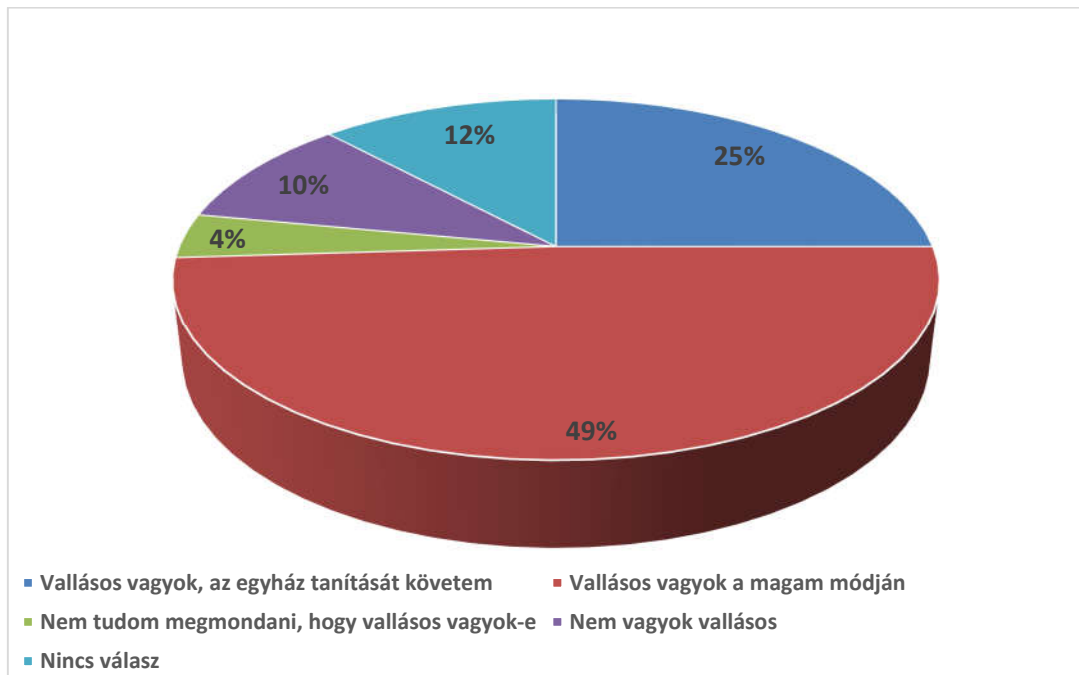
Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=143; érdemben válaszolók)

12. ábra: Jár-e templomba? (százalékok):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=143; érdemben válaszolók)

13. ábra: Vallásosnak tartja-e magát? (százalék):

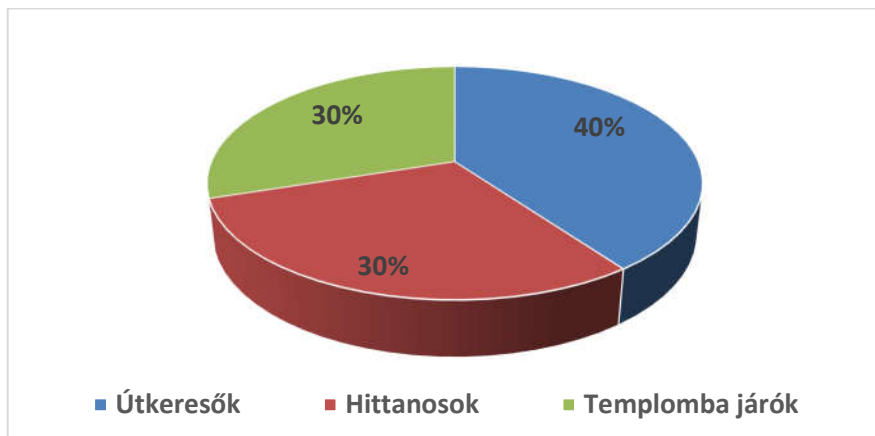
Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=208, érdemben válaszolók)

A vallásosság dimenzió mentén tovább haladva a szakirodalomban is gyakran feltett kérdések következtek, így a templomba járás gyakorisága és a vallásos elkötelezettség. A rendszeresen és a nagyobb ünnepek alkalmával templomba járók aránya a más kérdéseknél is felbukkanó 30-30 százalékos megoszlást mutatja. Ha figyelembe vesszük, hogy Tomka Béla közismert kutatásai eredményeit, miszerint Magyarországon a havonta legalább egyszer templomba járók aránya 20 százalék körül mozog, mindez magas arálynak tekinthető. Ehhez képest azonban meglepő, hogy a rendszeresen templomba járók közül nem mindenki követi teljes mértékben az egyház tanításait, hiszen ott az igennel válaszolók aránya csak 25 százalék. A hatszázaléknyi válaszadó hozzácsapódott a nagyobb ünnepekkor vagy éppen templomban soha nem járó népes csoporthoz, amely a „maga módján vallásos” kategóriába sorolta magát. Mindez jól jelzi a társadalmi élet egyéb területein is lezajló individualizációt, illetve a tény, hogy az emberek (köztük a hallgatók) a vallást egyre inkább magánügyként tekintik. Tíz százalék a vallást elutasítók aránya, amely szinte számra ugyanannyi választ jelent, mint a legelső kérdésnél, ahol arról nyilatkoztak, hogy a főiskola katolikus szelleme távol áll tőlük.

A rendre megismétlődő arányok arra utalnak, hogy a vallásosság kérdésében a főiskola hallgatóinak határozott véleménye van. A vallásos neveltetést kaptak esetében ez természetesnek is mondható, a részben vallásos neveltetést kaptak, illetve a vallástalan családban felnőttek esetében talán épp az intézmény jellege hozza felszínre ezt a kérdést. A 6.2-6.4 válaszok alapján három csoportot tudtunk a mintában elkülöníteni. Az első csoportot „Útkeresőknek” neveztük el, mivel nagy számban válaszolták azt, hogy nem tudják eldönteni vallásosak-e egyáltalán, de sokan közülük a maguk módján vallásosnak tartják magukat, néhányan pedig egyáltalán nem. Nem kaptak vallásos nevelést, templomba legfeljebb nagyobb ünnepekkor járnak. A minta kb. 40 százaléka sorolható ide. A második csoport a „hittanosok”. Ők azok, akik részben vallásos nevelést kaptak, templomba csak a nagyobb ünnepekkor járnak és döntő hányaduk a magam módján vallásos kategóriába sorolta magát. A mintának körülbelül 30 százaléka sorolható ide. A harmadik csoport a „templomba járók”.

Értelemszerűen náluk mind gyerekkorban, mind manapság meghatározó szempont a közösségi hitéletben való rendszeres részvétel, az egyház tanításainak követése. A minta maradék egyharmada sorolható ide. (Kíváncsiak voltunk, vajon szakonként, tagozatonként megfigyelhető-e összefüggés a vallásossággal, de ilyet az adatok nem mutattak.)

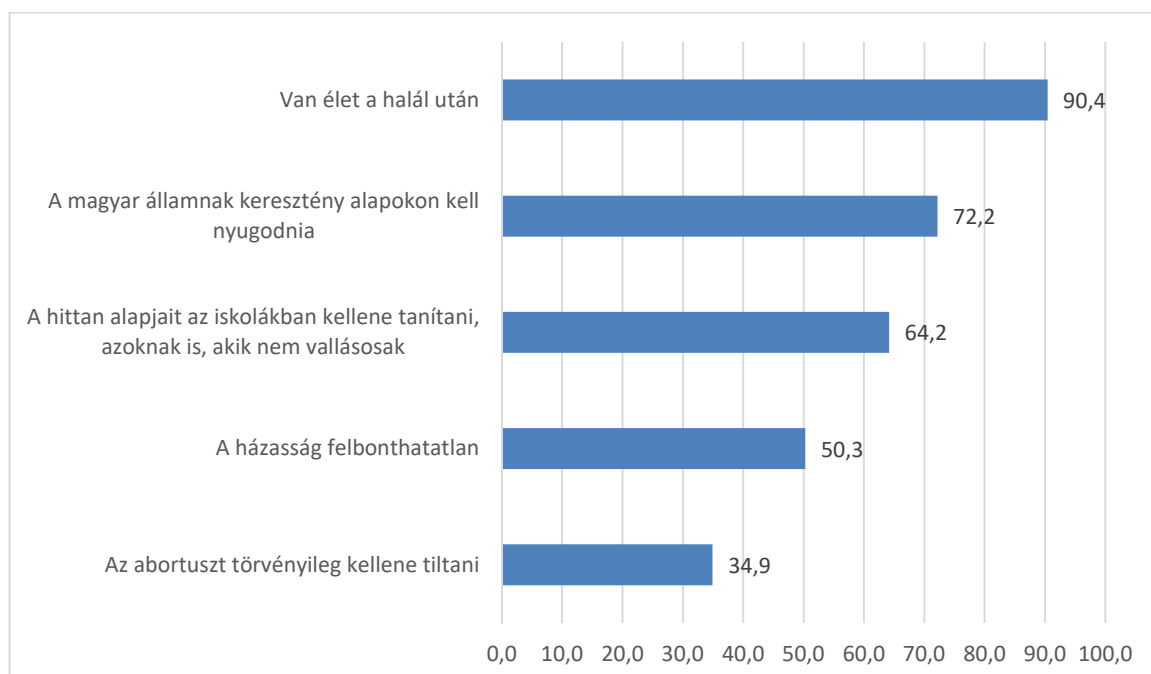
14. ábra: Vallásossági csoportok (százalék):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=236, érdemben válaszolók)

Végül a gyakorlati vallásosság témájától elmozdulva néhány állítást fogalmaztunk meg, amely a hallgatók felvetései alapján a mai társadalmi diskurzusokban jellegzetesen kereszténynek, illetve azon belül katolikusnak nevezhető.

15. ábra: Társadalmi kérdések (igen válaszok száma, több válasz is lehetséges; százalék):

Forrás: AVKF aktív hallgatók 2013. tavasz (N=169, érdemben válaszolók)

Az utolsó kérdéssort viszonylag sokan nem töltötték a ki. Ha csak azok véleményét vesszük figyelembe, akik érdemben válaszoltak (számuk 161 és 172 között változik; azaz megkérdezettjeink

68,3 – 72,9 százalékának válasza feldolgozhatóak), akkor azt mondhatjuk, hogy a válaszolók között szinte valamennyi állításnál az egyetértők vannak többségben. Abszolút az egyetértés a halál utáni élet kérdésében, ami várható volt azután, hogy az egyház tanításai alapján vallásosak és a maguk módján vallásosak is igen sokan vannak a hallgatók körében. Néhányan azonban a nem vallásosak közül is igennel feleltek a halál utáni életre. Az egyház és a kereszténység társadalmi jelenlétét a többség elviekben támogatja. Az érdeemben válaszolók közül a hittan tanítását és az állam keresztény alapjait kétharmados többséggel támogatják a hallgatók. Mindezek olyan részben elvont (állam keresztény alapjai), részben gyakorlati (de kognitív szinten is értelmezhető) dimenziók, amelyek – legalábbis közvetlenül – nem érintik az egyén életvilágát. A másik két állítás azonban igen, különösen, hogy a válaszadók zöme nő. Talán ezzel magyarázható, hogy a házasság felbonthatatlanságát vallók egy része az abortusz törvényi tilalmát már túlzásnak érzi. A vélemények itt pontosan lefedik a fent már vázolt vallásossági csoportok elkötelezettségét. A templomba járóktól az útkeresőig a házasság felbonthatatlansága mellett érvelők fokozatosan kisebbségbe szorúlnak. A másik kijelentés nem mutat ilyen lépcsőzetességet. Itt a templomba járók közel hetven százaléka (a házasság felbonthatatlanságával egyetértőknél lényegesen kevesebben) látnák szívesen az abortusz törvényi tilalmát. Az útkeresők és a hittanosok azonban éppen fordított arányban elleneznék azt. Érdekes módon az abortusz tilalmát többen támogatnák az útkeresők között, ami azt jelzi, hogy nem csupán a vallásosság játszik szerepet a kérdés megítélésében.

Összességében elmondható, hogy az AVKF hallgatóságát a magyar átlagot meghaladó módon jellemzi a vallásos elkötelezettség. Körülbelül a hallgatók egyharmada az egyház tanításait követi és a mindennapi vallásgyakorlásban is aktív. Ugyanennyien vannak, akik szellemiségükben, neveltetésükben részben kereszténynek vallják magukat, de a konkrét, főként a saját személyi döntéseiket érintő kérdésekben (házasság, abortusz) már inkább világi, illetve individuálisan meghatározott elveket követnek. Végül a fennmaradó igen jelentős csoport számára a vallás inkább semleges, ismereteik (hittan) nem túl mélyek, noha általában nem mondhatók vallásellenesnek. Csak a hallgatók tíz százaléka számára idegen mindaz, amit a keresztény-katolikus értékorientált főiskolai oktatás képvisel.